

Aan: College van B&W
van de gemeente Castricum

Platform Sport
Gemeente Castricum

Datum: 02-10-2016.
Betreft: Visie op sport en bewegen.
Contactpersoon: C. Castricum
E-mail: fam.castricum@ziggo.nl

Inleiding.

De sport in de gemeente Castricum staat grote veranderingen te wachten. De afname van jeugdige sporters en de, relatieve, toename van oudere sporters vragen om een andere invulling van beleid, met name op het gebied van accommodaties, de invulling van de verstrekking van subsidies en het aanbod van bewegen.

Deze te verwachten veranderingen hebben hun invloed op het accommodatiebeleid. Het faciliteren van al deze vormen van bewegen vind vaak plaats binnen de particuliere sector maar er zijn ook vragen richting overheid om accommodaties enz. De overheid zal meer regulerend dan faciliterend moeten optreden en daar waar nodig moeten sturen op een zo doelmatig mogelijk gebruik van accommodaties.

Om te komen tot een visie, vanuit het platform sport en bewegen, die zowel aansluit bij de huidige situatie van de sport in de gemeente Castricum als gericht op de toekomst, zal het platform gebruik maken van de navolgende aanwezige informatie:

- De sportnota "Castricum in Beweging".
- De "Inventarisatie Accommodaties Castricum".
- De "Kadernota Subsidies".
- De "Handreiking Wet Markt en Overheid".
- De "VNG handreiking gemeentelijk sportbeleid".
- Sociale tarieven en subsidies voor de sport.
- De presentatie Sportvisie 2016 met de briefing.
- Tarieven en subsidies. (Sport Knowhow XL)
- Rapport Zwembad Castricum
- De nota "Ruimte voor en door Kunstgras".
- Onderzoek Mulier instituut over gebruik sportaccommodaties en openbare ruimtes.

In de wetenschap dat niet alle informatie beschikbaar is, bijvoorbeeld de informatie die voortkomt uit de BUCH gesprekken, meent het platform dat zij in staat is om een beeld te schetsen van een toekomstig sportklimaat in de gemeente Castricum.

AANPAK.

Het is niet de bedoeling om een compleet nieuwe sportnota te produceren. Wat wij willen is de knelpunten benoemen, oplossingen vinden en daarbij in het oog houden wat die oplossingen in de toekomst gaan betekenen. Soms zijn er meerdere oplossingen denkbaar. Die wil het platform aangeven zonder een voorkeur uit te spreken.

De navolgende knelpunten komen hierbij aan de orde:

- Sport en maatschappij
- Bewegen
- Buitensportaccommodaties
- Kunstgrasvelden
- Binnensportaccommodaties
- Zwembad
- Tarieven en subsidies
- Sporten en bewegen in de openbare ruimte.

Sport en maatschappij.

In het verleden was sport overzichtelijk. Je had keuze uit een aantal sporten, werd lid van een vereniging en in de gehuurde accommodatie, veelal gebouwd door de overheid, ging je aan de slag. Hoe anders is het nu. De keuze aan sporten en bewegingsvormen is toegenomen. Het is niet alleen maar fietsen op een racefiets maar ook mountainbiken, downhillen, BMX-en, steppen enz. Voorheen ging je naar het strand om te liggen en te zwemmen. Nu kan je er ook blokarten, kitesurfen, powerkiten, beachgamen, beachvolleyballen, raften, zeekajakken, surfen enz. Ook in openbare ruimte, al of niet in groepsverband, vinden allerlei activiteiten plaats zoals Yoga, GPS-lopen, nordic walking, bushcraften, skateborden, skaten, streetrunning en talloze andere vormen waarbij bewegen voorop staat.

Daarnaast heeft de fitnessbranche een enorme toeloop gekregen van leden die, soms in groepsverband, individueel hun sport bedrijven.

De keuze aan sportieve activiteiten is enorm toegenomen. Door de verplaatsing van activiteiten naar andersoortige accommodaties ontstaat de situatie dat er minder gebruik gemaakt gaat worden van de al aanwezige sportaccommodaties. De overheid, meestal de verhuurder of financieel betrokken, zal daarop moeten inspelen. Wil je het huidige aanbod in stand houden zal er gezocht moeten worden naar samenwerking en aantrekkelijke manieren van het aanbieden van de accommodatie.

Bewegen.

De mens moet bewegen, daarvoor is zijn lichaam gebouwd. In Nederland kennen wij de beweegnorm. Voor ouderen is dat elke dag minimaal een half uur matig intensief bewegen, voor kinderen elke dag een uur intensief. Streef je er naar om een betere conditie te krijgen dan is drie maal per week intensief sporten, minimaal 30 minuten, de norm.

In de zomerperiode halen veel mensen de beweegnorm wel maar zodra het weer wat minder is zijn er andere vormen van sportieve activiteit nodig. Daar kunnen vraag en aanbod meer op elkaar

worden afgestemd door samen te werken met verenigingen, fitnesscentra en het aanbod van de aanwezige accommodaties onder de aandacht te brengen.

In Castricum doen veel mensen aan beweging. Echter, een groot aantal beweegt niet of niet genoeg. Het is soms ook moeilijk om, na een lange werkdag, van die bank af te komen. Ook hier dient het aanbod zodanig te zijn dat de stap om deel te nemen makkelijker genomen kan worden. De buurtsport coaches, in samenwerking met de verenigingen en fitnesscentra, kunnen hier van waarde zijn. Er zou veel meer gekeken moeten worden naar de mogelijkheden om in groepsverband, met name voor mannen, deel te nemen aan activiteiten. Er zijn al verenigingen die hier op inspelen. Andere verenigingen zijn daartoe niet in staat vanwege de kosten die zij moeten maken. In het stukje over tarieven en subsidies staan suggesties om daar verbetering in aan te brengen.

Het platform sport en bewegen heeft de laatste jaren meerdere malen met nadruk gewezen op het belang van goed gymnastiek onderwijs op de basisschool. Het platform is verheugd te kunnen constateren dat voor de nabije toekomst het maximum aan fte's beschikbaar is om gymnastiekleraren van sportservice Kennemerland les te laten geven in het basisonderwijs. Het platform is van mening dat dit eigenlijk structureel zou moeten zijn en dringt er sterk op aan om vakleerkrachten gymnastiek op elke basisschool les te laten geven.

De beweegnorm is de “basis” en op de “basisschool” leer je hoe daar mee om te gaan.

Buitensportaccommodaties.

In de accommodatienota staan de kwantitatieve en kwalitatieve normen van de accommodaties beschreven evenals bezettingsgraden en financiële consequenties. De nota dateert van 2008 en is geactualiseerd voor de periode 2015-2020. Het platform sport en bewegen acht de actualisatie nog steeds van toepassing.

Toch zijn er wel aandachtspunten.

- Het platform is voor een uniform beleid voor wat betreft buitensportaccommodaties. Naar de mening van het platform mag er geen onderscheid zijn in de beleidsmatige benadering van grasvelden, kunstgrasvelden, atletiekbanen, tennisvelden, enz. als die betreffende accommodaties in beheer zijn van de gemeente.
- De aangelegde of nog aan te leggen accommodaties door de gemeente vallen in het uniforme verhuurbeleid van buitenaccommodaties. Zie onderdeel tarieven en subsidies.
- Als verenigingen ervoor kiezen om accommodaties in eigen beheer te exploiteren, kunnen zij niet eerder dan na afloop van de afschrijvingstermijn aanspraak maken op vervanging van de accommodatie door de gemeente. Zij vallen dan weer direct onder het verhuurbeleid van de gemeente.
- Het platform heeft de laatste jaren kennis genomen van de wens van verenigingen om beheerstaken over te nemen tegen een financiële vergoeding. VNG en NOC/NSF hebben daar onderzoek naar gedaan. Daaruit blijkt dat “waterdichte” contracten en een goede controle van belang zijn voor het slagen van dergelijke constructies.
- In het kader van bewegen verdient het aanbeveling om toekomstige ontwikkelingen in de accommodatiesfeer in de gaten te houden. Daar waar zich ontwikkelingen voordoen in de behoefte naar andere vormen van accommodaties, denk aan beweegpleinen, sportroutes, fiets- en mountainbikeroutes, buitenfitness en watersportaanbod, zou de gemeente een initiërende rol kunnen spelen. Daarnaast is de bemiddelende rol van de gemeente denkbaar tussen partijen die de intentie hebben om te komen tot bepaalde sportvoorzieningen.

Kunstgrasvelden.

Het platform sport heeft meerdere malen in vergadering gesproken over kunstgrasvelden. Het College heeft eerder al een brief van het platform mogen ontvangen aangaande de aanleg van een kunstgrasveld bij MHCC.

Het platform constateert dat er geen eenduidig beleid is betreffende de aanleg van accommodaties. De nota "Ruimte voor en door Kunstgras" is naar onze mening niet duidelijk genoeg en zou eerder onderdeel moeten zijn van het totale accommodatiebeleid.

Wij achten het onwenselijk dat er voorwaarden worden gesteld aan verenigingen die gebruik maken van een kunstgras veld of kunststof baan. Bovendien worden er huurprijzen bepaald voor diverse soorten kunstgrasvelden. Naar de mening van het platform is dat appels met peren vergelijken.

Het platform adviseert:

- De nota "Ruimte voor en door Kunstgras" niet meer als apart beleid te zien binnen het accommodatiebeleid.
- De verhuur van kunstgrasvelden en kunststofbanen onder te brengen binnen de tarievenstructuur voor het verhuur van sportaccommodaties. Zie onderdeel tarieven en subsidies.
- De multifunctionaliteit van kunstgras beter tot uiting te laten komen binnen het accommodatiebeleid en de gebruikers daarop te wijzen.
- De gebruiksduur van kunstgrasvelden en kunststofbanen is hoger dan die van grasvelden en banen. Voor wat betreft de verhuur zijn zij meer vergelijkbaar met gymnastieksalen en sporthallen/zalen. Evenals bij binnensport het gebruikelijk is dat binnensportaccommodaties door meerdere gebruikers worden gehuurd zou dat ook een mogelijkheid kunnen zijn voor dit soort velden en banen. Een aanpassing in de tarievenstructuur, denk aan het verhuren per uur, kan financiële voordelen opleveren.

Binnensportaccommodaties.

De gemeente Castricum beschikt over voldoende binnensportaccommodaties. In de accommodatienota, deel accommodatiebeleid 2015-2020, staan aanbevelingen die het platform ondersteunt. Met drie sporthallen op circa 35.000 inwoners zit de gemeente Castricum ver boven de norm van 1 sporthal op 23.000 inwoners. Vooral daar waar de bezettingsgraad onder druk komt te staan verdient het aanbeveling om te zoeken naar mogelijkheden om die bezettingsgraad te verbeteren. Daarbij dienen alle opties open gehouden te worden. Een regelmatig onderzoek naar de ontwikkelingen in ledenaantal bij de gebruikers van deze accommodaties kan daarbij helpen.

De privatisering van sporthallen heeft er toe geleid dat de exploitatie van die hallen geoptimaliseerd is binnen de grenzen van de met de gemeente afgesproken contracten. Het particuliere ondernemerschap zorgt voor extra inkomsten uit nevenactiviteiten en een hogere bezettingsgraad van de zalen. Op de langere termijn voorzien wij toch een vermindering van de exploitatie. En wel met name voor wat betreft de verhuur van zalen aan sportverenigingen.

Aandachtspunten.

- De terugloop van jeugd heeft invloed op de verhuur van zalen aan het onderwijs en aan de verenigingen.

- Verenigingen maken “deals” met het middelbaar onderwijs over het gebruik van de accommodaties van het m.o. De gemeente staat daar buiten en heeft geen inzicht wat er gebeurt. Door niet gebruik te maken van de gemeentelijke accommodaties zorgen deze gebruikers er voor dat de gemeente te maken krijgt met een hogere eigen bijdrage voor de gemeentelijke accommodaties.
- De scheefgroei in de tarieven zorgt er voor dat de contributie van de binnensportverenigingen sterker groeit dan voor de buitensportverenigingen. Bovendien gaan binnensportverenigingen beknibbelen op zaalhuur en maken dan, op jaarbasis gezien, steeds minder gebruik van de accommodaties. Bijkomend nadeel is dat de jeugd voor een langere periode in het jaar geen training meer krijgt. Van de 52 weken in het jaar maken sommige binnensportverenigingen nog maar 30 weken gebruik van de accommodatie. Beweegnorm!!
- Samenwerking tussen verenigingen uit de omgeving, het uitwisselen van leden waarbij teams beter in stand gehouden kunnen worden, zou gepropageerd moeten worden.
- Door voorwaarden te scheppen, gekoppeld aan een modern subsidiesysteem, de verenigingen meer armslag geven bij het werven van leden. Bijvoorbeeld het opzetten van “dependances” in de andere kernen en het uitbreiden van de trainingsuren in het seizoen.
- Door gebruik te maken van een transparanter subsidiesysteem kunnen de (toekomstige) tekorten van binnensportaccommodaties worden teruggedrongen.

Zwembad.

De gemeenteraad heeft zich uitgesproken voor de aanwezigheid van een overdekte zwemaccommodatie in Castricum. Inmiddels heeft het College een plan van aanpak gepresenteerd dat er toe moet leiden dat in het najaar van 2017 een besluit kan worden genomen. In vrijwel elke vergadering van het platform sport en bewegen komt de voortgang van het zwembad aan de orde.

Het platform sport wil graag deel uitmaken van het proces dat uiteindelijk zal leiden tot besluitvorming. Voor wat betreft de exploitatie van een zwemvoorziening heeft het platform een kanttekening:

- De exploitatiemogelijkheden dienen, naar de mening van het platform, maximaal te worden benut. Te denken valt aan het toerisme en een, eventuele, beperkte regionale functie

Tarieven en Subsidies.

In de sportnota (2012) is geen nieuw beleid opgenomen aangaande de tarieven van sportaccommodaties en de subsidiering van verenigingen. Helaas kon de belofte om voor 2015 te komen met een nieuw tarievenstructuur niet worden waargemaakt. Ondanks aandringen van het platform is er tot nu toe nog geen enkel zicht op een tarieven en subsidiebeleid dat recht doet aan het gelijkheids- en evenredigheidsbeginsel (sportnota) voor de verenigingen. In de afgelopen jaren heeft het platform meerdere malen zijn bezwaren uitgesproken ten aanzien van de verhogingen van de veldhuren. Daarbij ging het niet om de verhoging op zichzelf maar juist om het ontbreken van de beleidsmatige “ondergrond” die aan de tariefaanpassingen ten grondslag zou moeten liggen.

Het platform sport en bewegen is van mening dat er, gezien de toezegging in de sportnota, op zo kort mogelijke termijn maatregelen genomen dienen te worden om te komen tot een verantwoord tarieven- en subsidiebeleid. De volgende aanbevelingen doet het platform u daarbij toekomen:

- Een kostprijs gerelateerd tariefstelsel waarbij door de gebruikers een, door de raad vastgesteld, percentage van de exploitatiekosten (kapitaalslasten niet meegerekend) dient te worden opgebracht. Hierbij kan sprake zijn van een opslag van het percentage, al naar gelang de gebruiker. (bijv. particulier of niet-gemeentelijke vereniging)
- Alle buitensportaccommodaties vallen onder hetzelfde stelsel. De totale exploitatiekosten van alle accommodaties bij elkaar is de basis voor de berekening van de tarieven.
- Jaarlijkse aanpassing van de tarieven vindt plaats door vaststelling van het percentage door de gemeenteraad. Voordeel is dat de politiek direct betrokken is bij de mate van belastbaarheid van de verenigingen. Bovendien kan directe invloed worden uitgeoefend op niet gewenste ontwikkelingen zoals de scheefgroei van contributies en oplopende exploitatiekosten voor de gemeente.
- Voor alle binnensportaccommodaties in beheer bij de gemeente kan hetzelfde systeem voor een tariefstelsel worden toegepast.
- Voor die binnensportaccommodaties, exclusief zwembad, waarbij de kapitaalslasten voor rekening van de gemeente zijn en geëxploiteerd worden door private ondernemers of instellingen, is handhaving van de huidige situatie gewenst. De tarieven worden vastgesteld door de gemeenteraad waarbij de jaarlijkse verhogingen, zoals gebruikelijk, geïndexeerd worden.
- Verenigingen die gebruik maken van deze accommodaties, sporthallen en zwembad, worden gecompenseerd middels een vereveningsfonds of subsidiesysteem.
- Het huidige jeugdsubsidiesysteem is een instandhoudingssubsidie. Inmiddels hebben meerdere instanties (VNG, Mulier instituut en Sport Knowhow XL) het jeugdsubsidiesysteem beoordeeld als niet meer van deze tijd. De terugloop van jeugd en de ontstane scheefgroei in de contributies zijn aanleiding om te adviseren om de beschikbare subsidiegelden op een andere manier te gaan benutten.
- Een nieuw subsidiesysteem zou gebaseerd kunnen zijn op kosten. En dan met name op huurkosten. Daar waar verenigingen een lage huur betalen, gerelateerd aan het kostprijs gerelateerd tariefstelsel, is de subsidiebijdrage van de gemeente laag. Daar waar de verenigingen een hoge huur voor de accommodatie betalen, sporthallen en zwembad, ontvangen de verenigingen een hogere bijdrage uit de subsidiepot.
- De combinatie van een kostprijs gerelateerd tariefstelsel en huurprijs gerelateerd subsidiestelsel biedt de mogelijkheid om greep te houden op de exploitatiekosten van de sportaccommodaties en de voordelen te behouden die geprivatiseerde instellingen met zich mee brengen. Bovendien kan worden voldaan, door het huurprijs gerelateerde subsidiestelsel, aan de wens in de sportnota voor meer gelijkheid en evenredigheid.
- Met een huurprijs gerelateerd subsidiestelsel kan de exploitatie van de desbetreffende accommodaties worden verbeterd en toekomstige tegenvallers vanwege terugloop van leden, en dus inhuren, worden tegengegaan. De voorwaarden daarvoor dienen te worden opgenomen in het subsidiestelsel. Bijkomend voordeel is dat de verenigingen meer en langer kunnen inhuren zodat meer aan de beweegnorm, juist voor de jeugd, kan worden voldaan.

Sporten en bewegen in de openbare ruimte.

Eerder is al gememoreerd dat het sporten en bewegen buiten verenigingsverband toegenomen is en nog steeds toeneemt. Wij kunnen onze ogen niet sluiten voor de ontwikkelingen. Veelal vinden deze ontwikkelingen plaats door particulieren en heeft de overheid geen directe inbreng. Daar waar overheidsbemoediging wel gewenst is, specifieke accommodaties, vergunningen en/of medewerking

bij het vinden van oplossingen bij problemen, is ontvankelijkheid bij de overheid een eerste vereiste. Het Platform pleit daarom voor de realisering van beweegtuinten/routes naar Spaans model. Het betreft het plaatsen van eenvoudige fitnessachtige toestellen waarvan jong en oud gebruik kan maken. De locatiekeuze is daarbij van belang.

Het op de hoogte blijven van alle ontwikkelingen in de sport- en bewegsector is noodzakelijk om maximaal profijt te kunnen halen uit de informatie die daaruit voortkomt. Het kan de aanzet zijn om ook de andere vormen van sport en bewegen mee te laten delen in deze informatiestroom en zodoende bewerkstelligen dat meer mensen gebruik gaan maken van de diverse sport- en beweegmogelijkheden binnen de gemeente en regio. De buurtsportcoaches kunnen hierin een rol van betekenis spelen maar van de verenigingen mag verwacht worden dat zij in deze een proactieve en initiërende rol innemen.

Al deze samenwerkingsverbanden kunnen er toe leiden dat de “beweegnorm” voor iedere inwoner haalbaar is.

- **Samenvattend** ziet het Platform Sport dat er grote veranderingen aankomen. Demografische ontwikkelingen, veranderingen in sporten en sportbeleving en beperking van middelen maken een flexibele/ creatieve attitude gewenst. De gemeente kan hier bij uitstek in faciliteren, daar ze de “informatie-spil” en kennisbank kan zijn op het gebied van sport en bewegen. De beweegnorm is het doel, de informatie de smering. Verenigingen kunnen meer profijt halen uit de samenwerking met allerlei andere vormen van sport en bewegen. De verschillende verenigingen in een tak van sport moeten meer samenwerken, in lokaal en regionaal verband, om het aanbod van hun sport en behoud van hun leden te waarborgen. Ook gebruik maken van elkaars faciliteiten kan daarbij horen. Voor veel verenigingen zal samenwerking/fuseren noodzakelijk zijn om de vereniging toekomstbestendig te maken. Een idee kan zijn om als vereniging te inventariseren aan welke beweegvormen je leden nog meer doen en daar gebruik van te maken. Bijvoorbeeld door in het stille seizoen extra activiteiten te organiseren. Voorbeeld: In de winter badmintonnen en in de zomer met een groepje mountainbiken of op de atletiekbaan. Het moet “normaal” zijn om jaarrond aan sport te doen. De overheid propageert dat en de verenigingen kunnen daarin een grotere rol spelen. Een belangrijke rol voor de gemeente ligt in het onder de aandacht brengen van het aanbod van accommodaties van de gemeente bij de andere takken van sport en bewegen. Een belangrijk instrument is het actualiseren en moderniseren en vooral transparant maken van het huidige tarieven en subsidiestelsel. Er wordt een beleidsmatige benadering van grasvelden, kunstgras, atletiekbaan etc. gewenst in tegenstelling tot ad hoc beleid. Het gaat hierbij vooral om het totaalplaatje van aanleg, onderhoud, exploitatie, bezettingsgraad en gebruik en reservering voor toekomstige vervanging. Ten slot, bewegen vind voor een belangrijk deel ook plaats buiten verenigingsverband. Hier ligt een belangrijke rol voor de gemeente als het gaat om tot stand brengen van deze voorzieningen en het onder de aandacht brengen hiervan.